

Miehtanskovvi máná ovddasteddjiide Boahkuhit mánáid ja nuoraid vuollel 16 jagi

Covid-19 birra

Covid-19 dagaha vuosttamuzžan vuoingahatvuolšši, muhto sáhttet leat dávdamearkkat eará orgánain maid. Vuorrasiin ja rávisolbmui geain leat bistevaš dávdad lea stuorámus riska duođalaččat buohccát covid-19 dávdain. Mánát geat buohccájit, dábálemosit eai buohccá garrasit ja sis eai biste vuoingahatdávdamearkkat guhká. Nuorat ožžot oppalaš buozalmasvuodadovdu, oaivebákčasa ja deahkit verket. Mánáin ja nuorain lea vuollegis riska duođalaččat buohccát. Boahkuheapmi dattege lea veahkin suodjalit dan unnitlogu mii sáhtta duođalaččat buohccát jus njoammuduvvo, dan lassin ahte unnida njoammu servodagas.

Boahkuid birra

mRNA-boahkut Comirnaty (BioNTech ja Pfizer) ja Spikevax (Moderna) leat dohkkehuvvon geavahuvvot mánáide dan rájes go leat 12 jagi. Boahkuin eai leat ealli virusat, eaige sáhte dagahit koronainfekšuvnna. Nuoraide gaskal 12-15 jagi (riegádan 2006 – 2009) ávžžuhuvvo addit ovttá dosa. Boarrásat nuoraide ávžžuhuvvo addit guokte dosa, 8-12 vahku dosaid gaskkas. Ávžžuhuvvo addit guokte dosa maid mánáide geain lea duođalaš buozalmasvuohta vuodus ja vejolaččat muhtin mánáide geain doavttir árvoštallá leat eará liigeriska. Sidjiide gaskal 12-15 jagi geain lea leamaš covid-19 ii vuostá ávžžuhuvvo boahkuheapmi, nuoraide gaskal 16-17 jagi fállujuvvo okta dosa boahkuin. Lea buorre suodjalus duođalaš dávdá vuostá ja golbma vahku vuosttaš dosa maŋná.

Eanaš liigeváikkhusat bohciidit 1-2 beavvi maŋná boahkuheami, leat láivvit/moderáhta ja nohket moatti beavvis. Muhtimat ožžot garrasat liigeváikkhusaid. Dát boahkut orrot addimin eanet daid dábálaš liigeváikkhusain go masa lea hárijánan eará boahkuid oktavuodas. Dábálaš liigeváikkhusat leat ahte bávččaga ja bohtana gokko lea čuggejuvvon, váibasat, oaivebávččas, deahkebákčasat, ahte galbmo, láđasbákčasat ja feber. Muhtimat ožžot allergijalaš reakšuvnnaid. Lea ollu máhttu dábálaš liigeváikkhusaid birra boahkuheami maŋná, muhto ii sáhte dadjat ahte hárvanaš liigeváikkhusat eai sáhte bohciidit.

Go lea boahkuhuvvon mRNA-boahkuin, de sáhtta hárvanaš háviid váibmodeahkki vuolšut myokardihtta). Dát bohciida dávjimusat ovttá vahku siste dan rájes go lea ožžon nuppi dosa, dá ii leat bistevaš dilli ja eatnašat dearvvasmuvvet mánu siste. Šaddet váibmobákčasat, lossat vuoingat, váibmu julká garrasat ja feber. Ferte mannat doaktára lusa jus vásiha dáid dávdamearkkaid ja nuorra ferte iskojuvvo. Váibmodoaktárat Norggas leat árvoštallan ahte covid-19 dávdá sáhtta muhtimiidda váikkuhit váibmui duođaleabbo go earáide, go dat mii sáhtta bohciidit maŋná boahkuheami, ja ahte dát liigeváikkhus ii berre hehttet nuoraid fállujuvvomis boahkuid. Loga eanet boahkuid birra siiddus fhi.no

Ovdal boahkuheami

Jus mánná dahje nuorra ii leat vel deavdán 16 jagi, de fertejit máná ovddasteaddjit **miehtat boahkuheapmái. Go lea oktasaš váhnenovddasvástáduš de ferteba goappašagat miehtat.** Maid mánáin vuollel 16 jagi lea riekti ožžut dieđuid ja galgá guldalit sin oaivila sin agi ja rávástmuvvama vuodul. Álkiduvvon dieđut main leat tevnnegat leat gihpagis [Koronaboahkut nuoraide 12-15 jagi](#). Atte dieđu jus mánná ovdal lea ožžon duođalaš allergijalaš reakšuvnna, dahje ožžon eará boahkuid unnitgo ovttá vahku áigi. Makkár dearvvasvuođadilit mat dagahit ahte ii berre boahkuhuvvot dahje ahte lea dárbu liigearvvoštallamii, leat čilgejuvvon [iesdieđáhusskovis](#). [Gávnnat dárkilat dieđuid siiddus fhi.no](#)

Gaikko dáikko

Máná namma : _____ Riegádandáhton: _____

Mun/moai háliidetne ahte mu/munno mánná: _____ boahkuhuvvo covid-19 vuostá

Ovddasteaddji geas lea váhnenovddasvástáduš:

Ovddasteaddji 1: _____ Ovddasteaddji 2: _____

Ovddasteaddji 1: Olles namma (čále čielgasit): _____

Ovddasteaddji 1: vuolláičála: _____ Telefodnanummar: _____

Ovddasteaddji 2: Olles namma (čále čielgasit): _____

Ovddasteaddji 2: vuolláičála: _____ Telefodnanummar: _____

Vej. dieđut máná birra sutnje gii boahkuha: